

P á l y a m ű

**A FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUMÁNAK
KOLLÉGIUMVEZETŐI TISZTSÉGÉRE**

**dr. RácZ Krisztina
ítélőtáblai bíró
törvényszéki tanácselnök**

2020. március 18.

"Közvetlen tapasztalatok alapján teszek tanúságot, hogy bírótársaimnak érdemes testülete át volt és át van hatva annak a nagy feladatnak becsületes betöltésétől, hogy a bíróság judicaturája a jog uralmát a közigazgatás körében érvényesítse. A kötelesség, melyet a közigazgatási bíróságnak teljesítenie kell, fölemelő, mert a függetlenség minden jellegével felruházva őrállomása annak a nagy állami érdeknek, hogy a közigazgatás szervei a törvény és rendelet szerint határoztak-e, és nem okoztak-e intézkedéseikkel az állam polgárainak jogtalan sérelmet."

(Wlassics Gyula, az egykori Magyar Királyi Közigazgatási Bíróság elnöke)

I. ELŐSZÓ

A Fővárosi Törvényszék Közigazgatási Kollégiuma (FT KK) kollégiumvezetői tisztségének betöltésére irányuló pályázatom benyújtásában az motivált, hogy közigazgatási bíróként hosszú évek tapasztalatával rendelkezem. Közvetlenül, jól ismerem az ügyszak sorsát, az előtte álló feladatokat, kihívásokat, amelyekre megoldási javaslatokkal rendelkezem. Ezek megfogalmazásában nagy segítséget jelent, hogy igazgatási tapasztalataim is vannak, hiszen korábban elnöki bírói feladatokat is elláttam.

A közigazgatási ítélkezés az elmúlt évtizedben számos szervezeti változást és „majdnem-változást” élt meg. 2020. április 1-jétől a jogalkotó új struktúrát határozott meg az ügyszak számára, amelyben rejlő lehetőségeket álláspontom szerint feltétlenül ki kell használni a szakmaiság továbbfejlesztése irányában. Szeretnék a lehetőségeimhez mérten minél többet tenni azért, hogy a FT KK a bírósági szervezetrendszerbeli feladat- és hatásköreinek megfelelően, s a fenti wlassicsi gondolat jegyében olyan szellemi műhely legyen, amely élen jár és irányt mutat az elsőfokú közigazgatási ítélkezés számára.

Pályaművemben először röviden vázolom, milyen főbb jogszabályi előírások határozzák meg a FT KK működését, a kollégiumvezetői tisztség ellátását. Ezután bemutatom a FT KK előtt álló legnagyobb kihívásokat, s ezek mentén az FT KK működésével kapcsolatos elképzeléseimet, hosszú távú terveimet és azok megvalósításának ütemezését.

II. SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 2020. április 1-jétől hatályos 154. § (1) bekezdése szerint a kollégium meghatározott ügyszakba beosztott bírák testülete, amelyet a kollégiumvezető vezet.

A (2) bekezdés szerint a Kúria kollégiumának tagjai a Kúria bírái és az ítélőtáblák, illetve a Kúria közigazgatási kollégiuma esetén a törvényszékek azonos kollégiumának vezetői.

Az (5) bekezdés szerint a törvényszéken a kollégium tagjai, a (6) bekezdésben foglalt kivétellel a törvényszék bírái, továbbá - a közigazgatási és az önálló munkaügyi kollégium kivételével - általuk a törvényszék területén működő járásbíróságok bírái közül 6 évre választott bírák.

A (6) bekezdés szerint, ahol önálló munkaügyi kollégium működik, e kollégium tagjai a törvényszék munkaügyi bíróvá kijelölt bírái, a törvényszék közigazgatási kollégiumának tagjai a törvényszék közigazgatási bíróvá kijelölt bírái.

A 155. § szerint a kollégium

- a) véleményt nyilvánít – a járásbíróvági állásra benyújtott pályázat kivételével – a bírói álláspályázatokról,
- b) részt vesz a bíró szakmai tevékenységének értékelésében,
- c) véleményezi az ügyelosztási tervet,
- d) véleményt nyilvánít a 131. § c) pontjában meghatározott vezetői álláspályázatokról és kezdeményezheti a bírósági vezető bírósági vezetői vizsgálatának elrendelését vagy felmentését, és
- e) ellátja a törvény által meghatározott egyéb feladatokat.

A kollégiumvezető a Bszi. 118. § (1) bekezdés c) pontja szerinti bírósági vezető, akinek főbb feladatait a Bszi. 124. § (1) bekezdése határozza meg.

Eszerint a kollégiumvezető

- a) szervezi a kollégium munkáját,
- b) évente beszámol a kollégiumnak
 - ba) a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról,
 - bb) a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, és
- c) ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

Ezek azok a jogszabályi keretek, amelyek a FT KK kollégiumvezetőjének feladatait, mozgásterét megszabják, és kijelölik azokat a határokat, amelyek között a kollégium működése, a vezetés irányai tervezhetők. Ennek mentén fogalmazható meg, hogy egy kollégiumvezető milyen módon tekint vezetői munkájára, milyen prioritásokat kíván szem előtt tartania megbízatása során ahhoz, hogy az általa vezetett kollégium a különféle szabályozókban rögzített feladatát betöltse.

A jogszabályi keretek azt is jól mutatják, hogy a kollégiumvezetői tisztség komplex feladatkör, a kollégiumvezetőnek egyszerre kell szakmai és igazgatási vezetői feladatokat is ellátnia, amelyek egymással szorosan összefüggenek, hatnak egymásra.

Emellett az is természetes, hogy egy törvényszéki kollégium vezetése soha nem értelmezhető önmagában. Azok az irányvonalak, amelyeket az Országos Bírósági Hivatal elnöke a bírósági szervezet egészének, illetve a törvényszék elnöke az adott törvényszék irányításához meghatároz, a kollégiumvezetői munkára vonatkozó elképzeléseket is nagyban befolyásolják. A kollégiumvezető számára kiemelkedően fontos e vezetőkkel való hatékony igazgatási és szakmai együttműködés, működésének alapja az általuk meghatározott célok, elvek és feladatok teljesítésének segítése, támogatása.

A kollégiumvezetést csapatmunkaként képelem el. A FT KK tagjainak támogatása, segítsége és együttműködése nélkül a kollégiumvezető nem tudja eredményesen ellátni

feladatát. Bár mindig az igazgatási vezető hozza meg a végső döntéseket, s e döntésekért a felelősséget is ő viseli, de a kollégáknak is mellette kell állnia e döntési helyzetekben. A vezető ajtaja mindig nyitva kell, hogy álljon a munkatársai előtt, s a felmerülő kérdések, problémák megbeszélése során a nyugodt, higgadt, támogató légkört kell biztosítani.

III. A FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUMA ELŐTT ÁLLÓ KIHÍVÁSOK

Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény (Ejht.) értelmében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, illetve a Fővárosi Törvényszéki Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégium 2020. március 31-én megszűnnek. 2020. április 1-jétől a Fővárosi Törvényszék egyike lesz annak a nyolc törvényszéknek, amelyen közigazgatási kollégium fog működni.

A 2020. év egyik kiemelt feladata a közigazgatási és munkaügyi ítélkezés szervezeti átalakítására, a közigazgatási kollégiumok működésének zökkenőmentes megkezdésére történő felkészülés.

A változások egyik legfőbb érintettje a Fővárosi Törvényszék, ahol az ország legnagyobb létszámú és ügyforgalmú, számos kiemelt - nagy nehézségű, közérdeklődésre számot tartó - ügytípust kezelő, az ítélkezés társadalmi hatásai szempontjából legjelentősebb közigazgatási kollégiumát kell felállítani és működtetni.

Annak érdekében, hogy a Fővárosi Törvényszék helyi szinten megfelelően felkészüljön a változásokra, és az FT KK 2020. április 1-jével megkezdhesse a működését, a törvényszék elnöke létrehozta a „Közigazgatási Kollégium 2020” Munkacsoportot, s felkért annak vezetésére. A munkacsoportban jelenleg is azon dolgozunk, hogy elősegítsük a jogalkotó által a közigazgatási és munkaügyi ítélkezésre megszabott új rend kialakítását és megvalósítását. Támogatjuk a FT KK felállításához, működése megkezdéséhez kapcsolódó teendőket, véleményező, javaslattételi és döntés-előkészítő feladatokat látunk el az átalakításhoz kapcsolódó igazgatási és szakmai előkészítő, emberi, valamint tárgyi erőforrás-gazdálkodási, továbbá a képzési és kommunikációs kérdésekben.

Éppen ezek a területek azok, amelyekhez kapcsolódóan álláspontom szerint az FT KK előtt álló kihívások és megoldási javaslatok - rövid és hosszabb távon egyaránt - megfogalmazhatók, az alábbiakban ezeket részletezem.

Előjáróban kiemelendőnek tartom, hogy - a Fővárosi Törvényszék, és különösen a közigazgatási ügyszak változásoknak való kitettsége miatt - a vezetésben a rugalmasságot és az alkalmazkodóképességet elengedhetetlennek tartom. Lényeges persze a hosszú távú célkitűzések megfogalmazása, de ezeket a terveket mindig aktualizálni kell a külső és belső tényezők alakulásához képest.

Igazgatási és szakmai feladatok

Az FT KK és annak vezetése - csakúgy, mint a jogelőd Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, illetve a Fővárosi Törvényszéki Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégium - az ország többi törvényszéki közigazgatási kollégiumához képest speciális, mással össze nem hasonlítható helyzetben van, a fentebb már jelzett tényezők miatt (létszám, ügyforgalom, kiemelt ügyek, társadalmi hatások jelentősége). Ezért itt, a központi régió különleges helyzetéből és súlyponti szerepéből fakadóan a tennivalók a többi kollégiumtól részben eltérő módon jelentkeznek, amelyek éppen ezért bizonyos esetekben eltérő megoldásokat is tesznek szükségessé.

Úgy vélem, az FT KK, mint új szervezeti egység felállítása történelmi lehetőség arra, hogy egy olyan új struktúrában gondolkodjunk, amely minden eddiginél jobban érvényre juttathatja általánosságban is a közigazgatási ítélkezés sajátosságait, és főváros-specifikus szakmai szempontjait is. Ez a struktúra lehet a záloga annak, hogy az FT KK az alkotmányos kötelezettségét megfelelően teljesíthesse, a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítélkezzenek. Emellett figyelemmel kell lenni arra is, hogy a magas színvonalú és időszerű ítélkezés követelménye az átlagosat jóval meghaladó felkészültséget és jogismeretet követel meg minden fővárosi közigazgatási bírótól.

Az FT KK felállításának és működtetésének körében figyelembe veendő, legmeghatározóbb adat az ügyérkezés. A jogelőd Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságra, illetve a Fővárosi Törvényszéki Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégiumba érkező elsőfokú közigazgatási ügyek száma 2019-ben 5671 db volt.

Az érkezés összetételét az alábbi táblázat szemlélteti.

FKMB			FT KMRK			ÖSSZES
Peres	Nemperes	Vh.	Peres	Nemperes	Vh.	
4517	253	223	577	97	4	5671

Az Ejht.-nak az egyfokú hatósági eljárási modell kialakításából fakadó, az ügyérkezésre gyakorolt hatását jelenleg csak becsülni lehet. Kiindulási alapnak tekinthetjük e körben a Budapest Főváros Kormányhivatala kerületi hivatalainak 2019. I. félévi elsőfokú hatósági statisztikáját (OSAP). Az első félévben a 2.694.994 döntésből 10.113 végzést, illetve határozatot támadtak meg. Ebből a saját hatáskörben felülbírált, illetve érdemben elbírált ügyekkel számolhatunk. Keresetként várhatóan megjelennek a megalapozatlan döntések, a saját hatáskörben módosított vagy visszavont (1635), a másodfokon megváltoztatott vagy megsemmisített (843), valamint a másodfokon helybenhagyott, megalapozott döntések (1264) 20 %-a - mint a kormányelőterjesztésében szereplő keresetbenyújtási arány - (253). Ez az I. félévben összesen 2731, éves szinten pedig összesen 5462 ügyet jelent. Ebből levonva az elsőfokú ügyeket elbíráló (építés, gyám, ingatlan, TB, stb.) másodfokú határozatok ellen benyújtott 2019. évi keresetek számát (803), éves szinten az egyfokúsításból várható új ügy: 4659 darab lehet.

A 2019. évi teljes fővárosi elsőfokú közigazgatási ügyérkezést és e várható többletet összeszámítva, a következő táblázat szerint, az FT KK éves ügyérkezéseként 10.330 darab ügyre lehet számítani.

TÉNYLEGES ÉRKEZÉS	VÁRHATÓ TÖBBLET	ÖSSZES
5671	4659	10.330

Az Ejht. által előidézett változás az ügyérkezés növekedésére nézve szerencsére késleltetett hatású, az átmeneti időszakot követően előreláthatólag 2020 szeptemberében jelenik meg majd számottevő emelkedés az ügyérkezésben.

Az egyik legfontosabb feladat az FT KK induló ügyrendjére, ügyelosztási rendjére vonatkozó szakmai javaslatok, tervezetek készítése, amellyel a munkacsoport foglalkozik. Figyelembe kell venni az ügyérkezés - bizonyos ügytípusokban prognosztizálhatóan növekedő - volumenét, az FT KK-ba nyilatkozatot tett bírák, és közülük is a 2020. április 1-jétől ténylegesen itt tárgyaló bírák létszámát. Az új és egyelőre még folyamatos változásban lévő körülmények között is törekedni kell az egyenletes, optimális ügyterhelés megvalósítására, mely körben egyúttal figyelemmel kell lenni a közigazgatási perrendtartás egyesbírói, illetve tanácsi eljárást előíró szabályozására is.

Rövid távon a legsürgetőbb feladat az átadott ügyek 2020. április 1 -je utáni átlajstromozása, szignálása, amely körben szem előtt kell tartani azon törvényi előírást, mely szerint a törvényes bíróhoz való jog elvére figyelemmel, az átadott ügyekben az a bíró jár el, aki az ügy elbírálását 2020. április 1-jét megelőzően megkezdte, feltéve, hogy a hatáskörrel rendelkező, illetékes bírósághoz osztották be. Fontos feladat továbbá ezekben az ügyekben a soron kívüli, valamint - a közigazgatási ügyszakban jellemző - rövid törvényi határidős ügyintézés biztosítása és igazgatási ellenőrzése.

Az átmenetet követően, hosszabb távon az ügyelosztás kialakításánál, az ügyterhelés körében álláspontom szerint nem kizárólagosan és nem is elsősorban a puszta statisztikai szempontoknak kell érvényesülniük. Sokkal hangsúlyosabban kell megjelennie a közigazgatási bírák közötti szakmai képzettség és gyakorlat, valamint az érdeklődés alapján történő specializációnak, ami a széles - a fővárosban legszélesebb - spektrumú közigazgatási peres és nemperes ügyek három csoportban történő elbírálását indokolják.

A csoportok megfelelő működtetéséhez szükséges a szakmai-igazgatási vezetés megerősítése. Kinevezésem esetén javasolni fogom a kollégiumban két kollégiumvezető-helyettesi és három csoportvezetői álláshely rendszeresítését, mert álláspontom szerint az ország legnagyobb és legjelentősebb súlyú közigazgatási kollégiuma csak ilyen vezetési struktúrával képes optimálisan megfelelni a vele szemben támasztott elvárásoknak.

Javaslatom szerint a kollégiumban három csoport működne, amelyek között átlátható és kiszámítható ügyelosztást kell biztosítani.

Az ún. kiemelt ügyek csoportja alapvetően a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességébe tartozó jogvitákkal foglalkozna. Ide tartoznának - a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos per kivételével - azok a jogviták, amelyek törvény eltérő

rendelkezésének hiányában az önálló szabályozó szerv, az autonóm államigazgatási szerv és a kormányzati főhivatal, a vasúti igazgatási szerv, a légitörvénykezési hatóság és a Magyar Nemzeti Bank közigazgatási tevékenységével kapcsolatosak, továbbá a minősített adatok megismerésével kapcsolatos jogviták.

A pénzügyi ügyek csoportjához tartoznának az adó-, vám-, illeték-, jövedéki ügyek, a szerencsejáték ügyek, a támogatási és a kárpótlási ügyek.

Az általános ügyek csoportja az előbbi két csoportba nem sorolható ügyeket tárgyalna, ide tartoznának például az építési, a kisajátítási és az ingatlan-nyilvántartási ügyek, az idegenrendészeti és a menekültügyek, a közszolgálati, a társadalombiztosítási és a szociális ügyek.

Az egyes csoportokat a bírakkal egyeztetve és a preferenciáik szem előtt tartásával igyekezném kialakítani, mivel megítélésem szerint csak így biztosítható a különböző tárgyú közigazgatási ügyek legmagasabb szakmaisággal történő kezelése.

Véleményem szerint a magas szintű szakmai munka az, amire az elkövetkező időszakban a lehető legnagyobb energiákat kell fordítani. Erre remek lehetőséget ad a szervezeti kérdések - 2020. április 1-jei változást követő - nyugvópontra jutása, hiszen így a bírósági vezetők az igazgatási kérdések mellett jobban koncentrálnának az ítélkezési munka megszervezésére, annak szakmai megerősítésére és támogatására, a bírák pedig az ítélkezési feladataikra.

Bár a közigazgatási ügyszakban az ágazati jogszabályok is gyakorta változnak, az elmúlt évek legjelentősebb fejleménye a perjogi szabályozás megújulása - a közigazgatási és az új polgári perrendtartás hatályba lépése - volt. E kódexek alkalmazására való felkészülés nemcsak szervezeti-személyzeti, hanem eljárásjogi szempontból is hatalmas feladatot jelentett a bírának és az igazságügyi alkalmazottaknak, mivel számos jogértelmezési kérdés került és kerül még mindig elő a gyakorlati alkalmazás során, e kérdésekben az egységes álláspont kialakítása, a jogegység megteremtése kiemelten fontos feladat. Minden eddiginél lényegesebb a megerősített szakmai támogatás a bírának és az igazságügyi alkalmazottaknak egyaránt, hogy az eddigi eredmények - hiszen a Fővárosi Törvényszék közigazgatási ügyekben az elmúlt több mint két évben országos illetékességű másodfokú, valamint a kiemelt ügyekben elsőfokú bíróságként is működött - megőrizhetők és továbbgyarapíthatóak legyenek.

Erre a feladatra egyedül, a kollégák támogatása nélkül lehetetlen vállalkozni. A kollégium csak akkor tud eredményesen működni, ha egy összetartó és motivált csapat alakul ki. Ennek záloga a nagy szakmai tapasztalattal rendelkező tanácselnökök, a törvényszéki szinten szolgálatot teljesített bírák bölcsessége, megfontoltsága, valamint a kevesebb gyakorlattal rendelkező, eddig a közigazgatási és munkaügyi bíróságon ítélkező kollégák friss szemléletmódja, újszerű meglátásai lehetnek.

Ahhoz, hogy az FT KK egyfajta szakmai fellegetvár legyen, elengedhetetlen, hogy a tanácselnökök és a bírák számára minden szakmai támogatás adott legyen. Tudásukat általánosságban folyamatosan gyarapíthatassák, emellett az egyes ügyekre alaposan fel

tudjanak készülni, és azokat úgy bírálhassák el, hogy a felmerülő eljárási és anyagi jogi kérdésekre adott válaszok végül a Kúria fellebbezési, illetve felülvizsgálati próbáját is kiállják.

De melyek lehetnek azok a legfontosabb munkamódszerek, amelyekkel ez a fajta szakmai támogatás biztosítható?

E körben az első lépés az ítélezési munka során felmerülő problémák megismerése és az azok megoldásában való proaktív, kezdeményező jellegű segítségnyújtás. Így fontos tennivaló az FT KK ítélezési gyakorlatának folyamatos figyelemmel kísérése. Ez mindenképp az első fokon jogerőre emelkedett, valamint a másodfokú, illetve a felülvizsgálati határozatok gyűjtésével és elemzésével, valamint a tanácselnöki feljegyzésekben foglaltak nyomán követésével valósulhat meg. Ennek segítésére a gyakorlatban több felület (személyes jelenlét, telefonos, e-mailes elérhetőség, kollégiumi honlap) áll rendelkezésre arra, hogy a tanácselnökök, bírák az esetleges kérdéseiket, felvetéseiket mielőbb jelezhessék.

Az információk gyors és hatékony megszerzését követően megfelelő megoldási módokat kell megkeresni, akár házon belül, akár a horizontális vagy a vertikális együttműködés lehetőségeit kihasználva. Hangsúlyozandó, hogy ezek a megoldási módok mindig kollektívak, a bírákkal közösen kialakítandó válaszokat jelenthetnek a bírói függetlenség elvének tiszteletben tartása mellett. Véleményem szerint a megoldási módoknak a döntéshozattal összefüggésben a jogértelmezés lehetséges irányainak bemutatását kell segíteniük.

Házon belül a fontosabb, a joggyakorlatot előreláthatóan alakító első- és másodfokú, illetve felülvizsgálati határozatok releváns részeit, továbbá a tanácselnöki feljegyzések általánosítható tapasztalatait a kollégium tagjaival szóban vagy írásban mihamarabb meg kell ismertetni. Azokat a vitás elvi kérdéseket, amelyekben véleménynyilvánítás szükséges, ennek érdekében kollégiumi ülésen az FT KK elé kell tární, és ki kell kérni a kollégium bíráinak véleményét.

Az FT KK-ban a kollégiumi ülések között is fenn kell tartani a rendszeres, napi szintű személyes szakmai konzultációt, amihez mindenkivel közvetlen, szoros munkakapcsolatot kell kialakítani. Fenntartani szükséges a rendszeres vezetői és tanácselnöki értekezletek, megbeszélések hagyományát is, ahol - előre összeállított előkészítő anyagok mentén - megvitathatók az aktuális szakmai kérdések. Ennek eredményét a csoportvezetők, illetve a tanácselnökök megosztják a csoportjukba, valamint a tanácsukba beosztott bírákkal. Ezen felül az élő párbeszéd jegyében - szükség szerint - valamennyi bírósági bírósági konzultációt, szakmai megbeszélést is biztosítani kell.

Terveim szerint folytatni kell azt a tavaly ősszel indult, de a szervezeti változás miatt félbeszakadt rendezvénysorozatot, amelynek lényege, hogy a kollégium tagjai számára szakmai délutánokat szervezünk, ahol hónapról hónapra olyan témákat igyekszünk a közreműködésükkel (a kollégiumi üléseknél kötetlenebb formában) feldolgozni, körüljárni, amelyek érdeklődésre tarthatnak számot, és amelyek megbeszélése, az együtt gondolkodás eredménye a mindennapi munkában is jól hasznosítható.

Fontosnak tartom, hogy a nyolc törvényszéki közigazgatási kollégium között kialakítsuk a horizontális együttműködés kereteit annak érdekében, hogy bizonyos, országosan jelentkező jogalkalmazási kérdések és a kialakított álláspontok megvitathatók legyenek. Ez kiváló lehetőséget adhat eljárásjogi és anyagi jogi területen egyaránt arra, hogy az ország különböző pontjain érvényesülő jó gyakorlatokat egymással megismertessük, azokat átadjuk és átvegyük, valamint a feltárt problémákat és megoldási lehetőségeket közvetlenül továbbadjuk.

Ugyanilyen lényegesnek tartom a vertikális együttműködés keretében a Kúriával való kapcsolattartást. Az FT KK kollégiumvezetőjének a Kúriát tájékoztatnia kell az elvi jellegű döntések megszületéséről, az elvi kérdésekben ellentétes gyakorlat kialakulásáról, illetve a kollégium véleményéről e kérdéseket illetően. Ha a jogalkalmazás egysége érdekében szükséges, a kollégiumvezetőnek az arra jogosultnak javaslatot kell tennie jogegységi eljárás indítványozására. A Kúriával való vertikális kapcsolat erősítésének kiváló eszköze az eddigiekben is már jól működő kúriai kapcsolattartó rendszer. A kúriai kapcsolattartók rendszeresen meghívott vendégei a kollégiumi üléseknek, ahol tájékoztatást adnak és kapnak az időszerű jogalkalmazási kérdésekről.

Az ítélkezési gyakorlat folyamatos figyelemmel kísérése mellett a szakmai támogatás további lehetséges eszközének gondolnám a kollégiumban évente az egy-egy ügycsoport ítélkezési gyakorlatát átfogó témavizsgálat lefolytatását is. A jogszabályok változása talán a közigazgatási ügyszakot érinti leginkább, és ezek nyomán merülhetnek fel a leggyakrabban vitás jogalkalmazási kérdések, amelyeknek egyfajta feldolgozása lehetne az átfogó témavizsgálat is.

Szintén a jó gyakorlat érdekében szükséges megteremteni annak a lehetőségét, hogy az FT KK-ban az aktuális szakmai kérdések feldolgozására, folyamatos figyelemmel kísérésére az adott területen jártassággal rendelkező kollégiumi tagok munkacsoportokba szerveződjenek és témafelelősökként behatóbban foglalkozzanak. A munkacsoporti működés eredményei lehetnek az ítélkezés aktuális problémáira koncentráció szakmai anyagok, jogalkalmazási útmutatók, blanketták, egyéb segédanyagok.

Továbbra is megfelelő figyelmet kell fordítani a tudományos munkák, a szakirodalom tanulmányozására, és azok elérését biztosítani szükséges a kollégium valamennyi tagja számára, emellett a bírák figyelmét szükséges ráirányítani a hasznos kiadványok, tanulmányok, cikkek megjelenésére is. Szorgalmazni kell a kollégák képzéseken és konferenciákon való részvételét is.

Az FT KK által intézett ügyek körére tekintettel különös gondot kell fordítani az integritási kockázatok feltérképezésére és kezelésére, hogy a bírák befolyásmentességéhez, feddhetetlenségéhez kétség se férhessen. Kiemelten figyelni kell a kollégium külső kapcsolataiban (pl. a jogászai társ-hivatásrendekkel, a tudomány képviselőivel) arra, hogy az együttműködés nem befolyásolhatja negatív irányba a bírósági szervezet integritását, ennél fogva az mindenekelőtt csak közösen szervezendő és tartandó szakmai tanácskozásokat jelenthet.

A bírói munka során egyre gyakrabban felmerülő európai joganyag alkalmazása miatt erősíteni kell a kapcsolatot az Európai Jogi Szaktanácsadói Hálózattal, amelynek tagjai – ahogyan eddig is úgy - a kollégiumi ülések állandó előadói lesznek a jövőben is.

Az elektronikus ügyintézés kiszélesítése, a digitális bíróság fejlesztései komoly átalakulást eredményeztek a bírósági munkavégzésben, ami mindenkitől szemléletváltást igényelt. A megszokottól való eltérés, az új és a folyamatosan fejlődő, alakuló technikák, technológiák készségszintű elsajátítása ugyanakkor hosszabb folyamat. Kollégiumvezetőként fontosnak tartom, hogy e folyamatot figyelemmel kísérjem és segítsem. Ebben a feladatban az e-per kapcsolattartókon túl kifejezetten számítok a fiatalabb generációhoz tartozó kollégák aktív közreműködésére, akikhez e technológiák alkalmazása a mindennapokban is talán közelebb áll.

A szakmai színvonal javítása és az ítélkezés egységesítésére törekvés mellett fontos vezetői feladat az ügyforgalmi statisztikai adatok figyelemmel kísérése, elemzése, a tanácsok, bírák munkaterhe alakulásának nyomon követése, és mindennek eredményeképpen a kiszámítható, igazságos, arányos és kiegyensúlyozott munkateher megteremtésének előmozdítása. Az optimális állapot elérésének és fenntartásának legfőbb eszköze az arányos szignálás, amely a súlyszám-eltérítés adta lehetőségeket kihasználva az egyes ügyek bonyolultságát, munkaigényességét, egyéb sajátosságait is figyelembe veszi. Az ügyviteli határidők betartása bírói feladat, de ennek ellenőrzésére - a cégbírósághoz hasonlóan - irodai jelzőrendszert kell működtetni, és a vezetői ellenőrzésnek folyamatosan figyelnie kell e határidők megtartását. A hosszabb pertartamú ügyek kapcsán a statisztikai adatok alapján elemezni kell az okokat, és lényeges az anyagi vagy eljárásjogi problémák elvi szintű feltárása, megvitatása. A legfontosabb az ügyek hosszú pertartamúvá válásának megakadályozása, a megelőzés, vagyis, hogy már az éven túli ügyekben is meg kell kívánni a kiemelt figyelmet és a mielőbbi befejezésre való törekvést. A két éven túli ügyek esetében álláspontom szerint tárgyalási tervet szükséges kidolgozni, megjelölve a tárgyalási határnapok ütemezését.

Emberi erőforrás-gazdálkodás

Az FT KK jelentős bírói és igazságügyi alkalmazotti létszámára tekintettel szintén kiemelt feladat az emberi erőforrásokkal való megfelelő gazdálkodás.

A kollégiumba történő áthelyezés érdekében, 2020. április 1-jei hatállyal 63 bírót tett nyilatkozatot. Ugyanakkor az induláskor ténylegesen csupán 44 bíróval lehet majd számolni, ugyanis 10 bírót a Kúriára kerül kirendeléssel, jelenleg 2 bírót kirendeléssel BV-kártalanítási ügyeket intéz, 3 bírót GYED-en van, 1 bírót hamarosan nyugdíjba megy, 3 bírót pedig várható igazgatási feladatai miatt csak kisebb részben tud majd részt venni a napi ítélkezésben. Azt is figyelembe kell venni, hogy az így maradó 44 bírót közül 6-an eddig kizárólag munkaügyi ügyekben dolgoztak.

Az így korrigált, tényleges bírói létszámra és a fentebb számított, várható ügyérkezésre (évi 10.330 db) tekintettel - figyelembe véve az egyesbírói, illetve a tanácsos eljárást

igénylő ügyek megoszlását, a közigazgatási perrendtartás és az ágazati törvények szerinti szoros határidők (3, 5, 8, 15, 60 nap) megtartását, a szakmai szempontokat, és a kiemelt ügyek idő- és munkaigényét is - meglátásom szerint a közeljövőben elkerülhetetlen a bírói létszámfejlesztés az FT KK-ban. Bár az Ejht. által generált ügyérkezés-növekedés nem fogja azonnal éreztetni a hatását, fontos az érkező ügyek számának folyamatos monitoringozása, mert előreláthatólag 2020 őszére már olyan mértékben megnövekedhet az ügyteher, hogy akár szervezeten belüli átcsoportosításra (munkaügyi bírák közigazgatási ügyek intézésére való kijelölésére), akár új közigazgatási bírói pályázatok kiírására is szükség lehet. Amennyiben a most még csak becsült évi 10.330 darabos ügyérkezés beigazolódik, akkor álláspontom szerint - átlagos 80 ügy/bíró folyamatos ügyteherrel számolva - reális a lehetősége annak, hogy a kollégium bírói létszáma 107 főre emelkedhet.

A cél természetesen az, hogy a közeljövőben a bírósági vezetői, bírói, illetve az azokhoz kapcsolódó igazságügyi alkalmazotti álláshelyek helyzete, betöltése megnyugtatóan rendeződjön. A változások közepette az emberi erőforrás-gazdálkodásban a legfontosabb szempont, hogy a vezetésben a jó színvonalú szakmai munka feltételét jelentő nyugalomra, biztonságra, állandóságra, stabilitásra és kiszámíthatóságra törekedjünk. Az álláshelyek betöltésén túl az ítélkező tanácsok mikénti kialakítása, illetve az igazságügyi alkalmazottak bírák, illetve tanácsok közötti elosztása kapcsán is fokozottan ezeket a kívánalmakat kell érvényre juttatni.

Az időszerű és megalapozott ítélkezés szempontjából lényeges, hogy a bírák számára mennyi idő jut az érdemi munkavégzésre. Színvonalas, igényesen szerkesztett határozatok akkor szülehetnek, ha a bíró a munkaidejét nem adminisztratív ügyintézással tölti. A bírói munkának a döntés-előkészítő, illetve a döntés meghozatalát követő egyes részfeladatainak delegálása - bírói ellenőrzés mellett - a minőségi ítélkezés megteremtésének fontos eszköze. Ennek megfelelően az emberi erőforrások optimális hasznosítása a kompetencia-alapú foglalkoztatást, a bíró, a titkár, illetve a fogalmazó és az ügyintéző feladatainak megosztását jelenti. Az igazságügyi alkalmazottak körében meg kell találni a módot a fluktuáció megakadályozására, mérséklésére, amelynek a teljesítményértékelésen alapuló többlet anyagi elismerésen túl zálogát jelenthetik a családbarát munkáltatói megoldások, pl. egyéni igények alapján, de mindig a tanácselnökkel, bíróval egyeztetett módon az eltérő munkarend engedélyezése, a rész munkaidős foglalkoztatás, avagy az otthondolgozás, illetve a munkahelyen törzsidőben való munkavégzés bevezetése.

Hangsúlyt kell helyezni az emberi kapcsolatokra, a közösségépítésre is, amellyel előmozdíthatjuk a harmonikus munkakapcsolatokat, a pozitív munkahelyi légkör fenntartását, valamint a munka és a családi élet közötti egyensúly megőrzését. Az FT KK-ban folytatni kell a különféle közösségi programok hagyományát, amelyeket a kollégák igényelnek, és amelyeken szívesen részt is vesznek.

Tárgyi erőforrás-gazdálkodás

Megalapozott és időszerű ítélkezés a megfelelő infrastrukturális háttér nélkül hosszú távon nem képzelhető el.

Az FT KK elhelyezésének kérdése jelenleg a törvényszék Tölgyfa utcai épületében megoldott. Nehézséget jelent, hogy a házban átmenetileg meg kell oldani a törvényszék Polgári Kollégiumába kerülő munkaügyi másodfokú bírák, a Fővárosi Ítéltábla teljes Munkaügyi Kollégiuma, valamint a Kúria Közigazgatási Kollégiumába kirendelt bírák elhelyezését is. Ettől függetlenül, a modern irodaépületben az egy helyen történő elhelyezés megkönnyíti a személyes kapcsolatfelvételt a kollégium vezetése és tagjai között, elősegítve a szakmai munkát. A Tölgyfa utcai ingatlan teljes mértékben klimatizált, megfelel a modern kor követelményeinek. Lényeges tennivaló lehet a dolgozók környezettudatosságának fokozása.

Az elhelyezés kérdése mellett fontos a megfelelő informatikai hálózat - ezen belül az épületben a wifi elérhetőség - működtetése és a korszerű informatikai eszközökkel való ellátottság is, hiszen ez a XXI. századi bírósági munkavégzés alapvető feltétele. Az FT KK tagjai számára a szükséges számítástechnikai eszközállomány, a bírák esetében a mobil eszközökkel való ellátottság teljeskörűen biztosított, a tárgyalótermek is fel vannak szerelve számítógépekkel és nyomtatókkal. A korábbi elavult kazettás magnók cseréjére sor került, így valamennyi bíró számára digitális diktafonok állnak rendelkezésre. A kollégium több tagja a rendelkezésre bocsátott beszédleíró programot elégedettséggel használja.

Képzés és kommunikáció

Az időszerű és megalapozott ítélkezés feltétele az is, hogy a bírák és az igazságügyi alkalmazottak a megszerzett ismereteiket frissen tartsák, a változásokat nyomon kövessék, és ne elégedjenek meg a rutinszerű munkavégzéssel.

A képzések elsősorban a Magyar Igazságügyi Akadémia központi, és a Fővárosi Törvényszék helyi szervezésében, a Tölgyfa utcai Oktatási Centrumban valósulnak meg. Fontos annak a gyakorlatnak a fenntartása, hogy a kollégium javaslatokat tehet azokra a témákra, amelyek szélesebb körű szakmai továbbképzés tartását igénylik.

Emellett lényeges, hogy az FT KK házon belül maga is szervezzen helyben fontos, illetve érdekes témákban, tapasztalt tárgyaló bírák vezetésével szakmai képzéseket és továbbképzéseket. E képzések rendszerének egymásra épülőnek, egymást kiegészítőnek kell lennie.

Differenciálандók a képzések az egyes bírák, igazságügyi alkalmazottak gyakorlati ideje szerint is, különös tekintettel arra, hogy az FT KK-ban sok a kevesebb gyakorlattal rendelkező bíró és igazságügyi alkalmazott. Részükre, valamint az újonnan belépők

oktatására különös figyelmet kell szentelni, mind anyagi-eljárásjogi, mind ügyviteli területen. A kezdő bírók számára az instruktorbírói, illetve a mentorbírói támogatást biztosítani kell.

A tapasztaltabb bírának a speciális szakterületeken szervezendő - különös tekintettel az FT KK kizárólagos illetékességébe tartozó ügykörökben hasznosítható - képzésre kell fókuszálni (pl. pénzügyi, számviteli, gazdasági ismeretek), illetve azokra a készségekre, képességekre, amelyek a bírák szakmai tudásán túl fejlesztendőek (pl. kommunikációs, pszichológiai ismeretek).

A munkaügyi ügyszakból a közigazgatási kollégiumot választott bírák számára speciális, a közigazgatási ügyszakban való ítélkezés eltéréseit bemutató, az általuk tárgyalandó új ügytípusok intézésére felkészítő képzéseket is szükséges szervezni.

Valamennyi célcsoport számára elengedhetetlen továbbra is az új eljárási törvények alkalmazását segítő képzés, hiszen a hatályba lépésre történő felkészülés után a tudásmegosztás fókuszában most már az új ismeretek: a gyakorlati alkalmazás tapasztalatai állnak. Az ítélkezési gyakorlat egységessége szempontjából fontos továbbá a jogszabályváltozásokra történő felkészülés, a változások folyamatos figyelemmel kísérése, és azok rendszeres feldolgozása és bemutatása. Átfogó változások esetén szükséges lehet a kollégium tagjai számára felkészítő tanácskozások, képzések szervezése is.

Fontos, hogy a kollégiumi tagok hazai és külföldi képzéseken, konferenciákon, tanulmányutakon vehessenek részt, ezzel összefüggésben az is, hogy az így megszerzett tapasztalataikat a kollégákkal megosszák. A nemzetközi kapcsolatok fenntartása a külföldi bírák fogadását illetően is lényeges, az eddigi rendszeres tapasztalatcsere folytatására a jövőben is kiemelt figyelmet kell fordítani.

Az integritással kapcsolatos megfontolások szem előtt tartása mellett erősíteni kell a szakmai kapcsolatokat, továbbá újakat kell kiépíteni az oktatási intézményekkel. Lehetővé kell tenni, hogy jogi egyetemi oktatók előadást tarthassanak a kollégiumi tagoknak, továbbá a kollégiumi tagok is hallgatói, illetve előadói lehessenek az egyetemi tanszékek által szervezett képzéseknek, konferenciáknak.

Mindemellett ösztönözni és támogatni kell a bírák és az igazságügyi alkalmazottak önképzését, hogy tudásuk naprakész és a gyakorlat-orientáltság mellett elméleti szempontból is megalapozott legyen, az élethosszig tartó tanulás jegyében.

Ami a kommunikációt illeti, a szervezeten belüli információ közlés fontos eszköze - a személyes kapcsolattartásokon túl - a kollégiumi intranetes honlap. Az oldalra - az eddigi jó hagyományokat megőrizve - a továbbiakban is fel kell tölteni minden olyan információt, amely akár szakmai, akár igazgatási kérdésekben közérdeklődésre tarthat számot a kollégium tagjai körében (így pl. igazgatási intézkedések és azok háttere, világos indokai, kollégiumi ülésekről, vezetői, tanácselnöki értekezletekről készült emlékeztetők, szakmai anyagok). A nemrég megújult honlap informativitását, naprakészességét meg kell őrizni annak érdekében, hogy az információ- és tudásmegosztás valódi, és a kollégiumi tagok által ténylegesen használt fóruma lehessen.

Meg kell őrizni a szoros és jó együttműködést a Fővárosi Törvényszék Sajtóosztályával. A sajtóval való élő kapcsolat fenntartása különösen lényeges annak érdekében, hogy az érdeklődésre számot tartó ügyekről a közvélemény hiteles, gyors és pontos tájékoztatást kaphasson.

IV. ZÁRSZÓ

Fentiekben igyekeztem összefoglalni mindazokat az elképzeléseket, amelyeket kollégiumvezetői kinevezésem esetén érvényre kívánok juttatni.

Rövid távon legfontosabb célom a 2020. április 1-jétől létrejövő FT KK működtetésének zökkenőmentes megkezdése, az átmenetnek a bírák, igazságügyi alkalmazottak és az ügyfelek számára egyaránt megnyugtató megvalósítása, valamint az új szervezet csoportstruktúrájának, napi szakmai és igazgatási munkafolyamatainak stabilizálása, különös tekintettel az ügyintézés elektronizálására is.

Közép- és hosszútávon a közigazgatási ítélkezés jelenlegi színvonalának és időszerűségi eredményeinek megőrzése, továbbfejlesztése, és országos súllyal való érvényesítése, a hosszabb pertartamú ügyek számának jelentős csökkentése, az eddig kialakított szakmai, képzési, kapcsolati rendszer fenntartása, bővítése.

Pályázatom elfogadása esetén a velem szemben támasztott elvárásoknak a legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint igyekszem megfelelni. Bízom abban, hogy az eddigi életutam, tapasztalatom, hivatástudatom és a munkabírásom alkalmassá tesznek erre a szolgálatra. Munkám során törekednék arra, hogy kollégiumvezetőként valamennyi kollégám bizalmát és támogatását elnyerjem a sikeres közös munka reményében.

Kérem tisztelt Elnök Urat és az FT KK tagjait, hogy - amennyiben a pályaművemben foglaltakkal egyetértenek és a kollégiumvezetői feladatok ellátására alkalmasnak találják -, úgy a pályázatomat támogatni szíveskedjenek.

Budapest, 2020. március 18.

dr. Rácz Krisztina

A borítón látható kép a Budapest, Tölgyfa utcai Margit Ház, a Fővárosi Törvényszék Közigazgatási Kollégiumának székházát ábrázolja.

Forrás: <http://www.vadaszstudio.hu/munkak/kozepuletek/margit-haz-irodahaz-tolgyfa-utca>